

РЕШЕНИЕ

№ 282

София, 12.06.2025

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, второ наказателно отделение, в открито съдебно заседание на двадесет и първи май през две хиляди двадесет и пета година, в състав:

Председател: Бисер Троянов

Членове: 1. Весислава Иванова

2. Пламен Дацов

при секретаря Илияна Рангелова и с участието на прокурора Божидар Джамбазов разгледа докладваното от съдия Троянов наказателно дело № 247 за 2025 г.

Касационното производство е образувано по протест на Софийската апелативна прокуратура против нова присъда № 31 от 28.11.2024 г. по в.н.о.х.д. № 900/ 2024 г. на Софийския апелативен съд, н.о., III.състав с наведени касационни основания за нарушаване на материалния закон и за съществени процесуални нарушения по смисъла на чл. 348, ал. 1, т. 1 и 2 от НПК. Протестиращата прокуратура твърди, че въззивният съд не е кредитирал доказателствата в подкрепа на обвинението и по този начин неправилно е оправдал подсъдимите. Неправилен бил и изводът, че подсъдимите се сговорили за вършат вторичната престъпна дейност чрез едно продължавано престъпление по чл. 255, ал. 1 от НК.

Представителят на Върховната прокуратура поддържа протеста по изложените в него съображения.

В съдебно заседание пред касационната инстанция подсъдимият К. А. К., неговият защитник адвокат Н. Б., подсъд. С. А. А., неговият защитник адвокат Д. Б., подсъд. Г. А. А. и нейната защитничка адвокат Б. А., оспорват протеста като неоснователен. Самостоятелно всеки от тях изразява становище, че оправдателната присъда на въззивния съд е правилна и законосъобразна, постановена в изпълнение на отменителните указания, дадени при предходното касационно разглеждане на делото и предлагат протестираният съдебен акт да бъде оставен в сила.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на постъпилия протест, изложените от страните съображения в открито съдебно заседание и извърши касационната проверка в законоустановените предели, намери следното:

С присъда № 260015 от 26.04.2021 г. по н.о.х.д. № 2588/2017 г. Специализираният наказателен съд (закрит), XVIII.състав признал:

1. подсъдимите К. А. К. и С. И. А. за виновни в това, че в периода от неустановена дата на м. март 2007г. до 19.01.2010 г., в град София, се сговорили помежду си и с подсъд. Г. А. А. да вършат престъпления по чл. 255, ал. 1 от НК, чрез които се цели да се набави имотна облага, като на основание чл. 321, ал. 6 от НК и чл. 54 от НК определил на подсъд. К. наказание от три години лишаване от свобода при

първоначален „строг“ режим за изпълнение, а на подсъд. А. наказание от четири години лишаване от свобода при първоначален „строг“ режим за изпълнение.

С приложения закон за по-леко наказуемо престъпление подсъдимият К. бил оправдан по първоначално повдигнатото му обвинение да е ръководил ОПГ по чл. 321, ал. 1 от НК, а подсъд. А. – да е участвал в ОПГ по чл. 321, ал. 2 от НК. Съдът се произнесъл по приложението на чл. 59, ал. 1 и 2 от НК и приспаднал предварителните задържания на подсъд. К. и на подсъд. А. с мерки за неотклонение задържане под стража и домашен арест;

2. подсъдимата Г. А. А. признал за виновна в това, че в периода от неустановена дата в началото на 2009 г. до 19.01.2010 г., в град София, се сговорила с подсъд. К. А. К. и подсъд. С. И. А. да вършат престъпления по чл. 255, ал. 1 от НК, чрез които се цели да се набави имотна облага и на основание чл. 321, ал. 6 от НК и чл. 54 от НК ѝ определил наказание от две години лишаване от свобода, изпълнението на което отложил, на основание чл. 66, ал. 1 от НК, за изпитателен срок от три години.

Подсъдимата А. е оправдана по първоначалното обвинение за участие в ОПГ по чл. 321, ал. 2 от НК.

С въззивна присъда № 31 от 28.11.2024 г., по в.н.о.х.д. № 900/ 2024 г., Софийският апелативен съд, н.о., III.състав отменил първоинстанционната присъда и оправдал тримата подсъдими да са извършили престъпления по чл. 321, ал. 6 от НК. Отново оправдал същите подсъдими да са осъществили и престъпленията, за които е внесен обвинителния акт – за образуване на ОПГ по чл. 321, ал. 1 от НК от подсъд. К. и за членуване в ОПГ по чл. 321, ал. 2 от НК от подсъд. А. и подсъд. А..

Настоящото касационно производство е второ по ред, след постановеното решение № 409 от 10.07.2024 г. по н.д. № 482/2024 г. на ВКС, I н.о., с което е отменено въззивно (второ по ред) решение № 18 от 23.01.2024 г. по в.н.о.х.д. № 861/2022 г. на Софийския апелативен съд, н.о., IV.състав за потвърждаване на първоинстанционната присъда. Последната е постановена в хода на повторно разглеждане на съдебното производство от Специализирания наказателен съд, чиято присъда (без номер) от 30.03.2016 г. по н.о.х.д. № 1593/2014 г., постановена спрямо същите подсъдими, е била отменена с решение № 20 от 21.07.2017 г. по в.н.о.х.д. № 137/2016 г. на Апелативния специализиран наказателен съд, IV.състав (закрит).

Протестираната нова оправдателна присъда е постановена в третото по ред въззивно разглеждане на делото.

Наказателното производство спрямо тримата подсъдими е с изтекла към 19.01.2025 г. абсолютна погасителна давност за преследване, на основание чл. 81, ал. 3 във вр. с чл. 80, ал. 1, т. 3 от НК. Касационното производство е образувано след това. В съдебното заседание пред ВКС изрично тримата подсъдими направиха искания за продължаване на наказателното производство, като се възползваха от правото им по чл. 24, ал. 2 от НПК.

Касационният протест е процесуално допустим, подаден е в законовия срок и срещу акт, подлежащ на касационна проверка.

Разгледан по същество протестът е частично основателен, но не може да наложи исканата отмяна на въззивния съдебен акт, на основание чл. 354, ал. 3, т. 3 от НПК, и връщане на делото за ново разглеждане.

Правните съображения на въззивния съд за постановяване на оправдателната присъда се делят на две основни групи.

Според първата от тях, деянието по чл. 321, ал. 6 от НК (за което са осъдени от първата инстанция), както и по чл. 321, ал. 1 и 2 от НК (за което са оправдани с

първоинстанционната присъда) са несъставомерни, защото съставите им (в съответствие и с определителната норма на чл. 93, т. 20 от НК) предвиждали сговаряне на съучастниците за извършване на множество престъпления – две или повече, т.е. повече от едно. Множеството от тези престъпления представлявали вторична по време престъпна дейност, спрямо образуването, ръководенето и членуването в престъпното сдружение като отделна, самостоятелна и предикатна престъпна дейност.

Изводът на въззивния съд е незаконосъобразен. Действително в чл. 93, т. 20 от НК и в чл. 321, ал. 6 от НК думата “престъпления“ е в множествено число, но тя се отнася до специалната цел на престъпното сдружаване. Както организираната престъпна група по чл. 321, ал. 1 и 2 от НК, така и престъпният сговор по чл. 321, ал. 6 от НК се създават с намерение за нееднократна бъдеща престъпна дейност. В противен случай ще е налице обикновено съучастие по смисъла на чл. 20 от НК. За съставомерността на престъплението не е необходимо целта да бъде постигната. Затова апелативният съдебен състав греши като счита, че предикатната дейност на тримата подсъдими е следвало да бъде затвърдена от осъществяването на поне две други вторични престъпления. Постигането на престъпната цел повишава обществената опасност на конкретното престъпление и наказателната отговорност на дееца, но се отразява само на вида и размера на наказанието. Неверен е изводът на с. 7 и 8 от мотивите на протестираната присъда, че след като сговорът е бил да вършат едно, макар и продължавано престъпление по чл. 255, ал. 1 от НК (с 11 отделни деяния), то липсва множественост на възнамеряваните престъпления и деянието по чл. 321 е несъставомерно. Освен това, апелативният съд разглежда като продължавано престъпление една задружна дейност на тримата подсъдими, за която никога не е повдигано обвинение и поради това е правно недопустимо да излага правни изводи за тяхното участие и наказателна отговорност. Ето защо, въззивният съд неправилно е тълкувал съставите на отделните престъпления и в тази част касационният протест е основателен.

Според втората група доводи, въпреки техният оскъден обем, обвинението по чл. 321, ал. 1 и 2 от НК и осъждането на подсъдимите по чл. 321, ал. 6 от НК е недоказано, тъй като нито в обстоятелствената част на обвинителния акт, нито в мотивите на осъдителната присъда е посочено извършеното деяние от обективна страна, индивидуализирано по време и по място. Основният проблем по това наказателно производство е, че обвинителният акт подробно разглежда друга деятелност на подсъдимите, за която не е повдигнато обвинение. Това е пренесено и в отменения съдебен акт на първата инстанция. Забелязано е в първото по ред касационно решение на ВКС (с. 8) за ползвания от съдилищата неправилен подход предварителната престъпна дейност по чл. 321, ал. 6 от НК да се описва чрез деянията по вторичната – по чл. 255, ал. 1 от НК. Това е довело до неясното отграничаване на признаците от обективната страна на отделните престъпни състави, а по отношение на подсъд. А. предикатното деяние е последващо на вторичната дейност, което е правно несъстоятелно. Касационният съд е изострил вниманието на апелативната инстанция, че няма съображения кога е осъществено деянието по престъпния сговор, между кои от подсъдимите, от кой точно момент и др. обстоятелства, свързани с логическото несъответствие между „инкриминираната“ без обвинение счетоводна дейност на „Е. И. **“ ЕООД и счетоводното обслужване на това дружество от подсъд. А..

Установено правило в наказателния процес е деянието да бъде определено по време и по място. Поначало съдът може да установи нови факти, съществено

променящи времето и мястото на извършване на деянието, но последното задължително трябва да бъде индивидуализирано в обстоятелствената част на обвинителния акт. И това е процесуална гаранция на правото на защита. С връчването на обвинителния акт подсъдимият трябва да бъде запознат в какво конкретно деяние е обвинен по време, място и действие/бездействие, за да може пълноценно да организира защитата си. В настоящия случай, престъпният сговор, за който са били осъдени тримата подсъдими от първоинстанционния съд, е обособен в широки граници, но от обективна страна деянието не е фактически определено по място и съобразно съдържащите се в него действия, с които е постигнато престъпното съгласие между дейците. Тези обстоятелства липсват и в обвинителния акт, с който е повдигнато по-тежкото обвинение по чл. 321, ал. 1 и 2 от НК. Проблемът е бил заложен от обвинителната власт още на досъдебното производство, когато са събрани доказателства за деяние, за което не е повдигнато обвинение (по чл. 255 от НК), а повдигнатото обвинение е за ръководене на организирана престъпна група (К.) и за участие в нея (А. и А.), за което обвинение не са посочени необходимите за определяне на деянието обстоятелства. По правило съставите на отделните престъпления по чл. 321 от НК се осъществяват преди началото на вторичната престъпна дейност или най-късно по време на нейното осъществяване. Дейността на престъпната група може да продължи и по време на вторичната престъпна дейност, което показва трайността и устойчивостта на престъпното сдружение. Същото се отнася и до престъпния сговор. Отделните действия, включени в престъпната дейност следва да бъдат несъмнено установени и ясно посочени в обвинението и в присъдата. А това не е сторено от процесуална страна и проблемите са заложили от специализираната прокуратура в началото на нейната професионална дейност.

Всички тези съображения представят оправдаването на подсъдимите К. А. К., С. А. А. и Г. А. А. за законосъобразно, въпреки основателността на касационния протест в неговата първа част. Ето защо, искането на протестиращата прокуратура за отмяна на въззивната присъда и връщане на делото за ново разглеждане не може да бъде изпълнено, тъй като отмяната на оправдателна присъда, на основание чл. 354, ал. 3, т. 3 от НПК е на основание за неправилно приложен материален закон, което не е налице в случая.

В своята втора част касационният протест е неоснователен. Той визира касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 1 от НПК, но конкретни съображения в него и в писменото допълнение не са изложени, а преповтарят доводите за неправилно приложен материален закон. Вече бе изложено, че събираните доказателства се отнасят до деяние, за което не е повдигнато обвинение.

Върховният касационен съд ползва възможността да обърне внимание на апелативния съдебен състав, че когато намери първоинстанционната присъда за правилна в оправдателната ѝ част, не е нужно отново да оправдава подсъдимите за същото обвинение с отделен диспозитив, защото юридически това е безсмислено, а с новата въззивна присъда трябва да потвърди оправдаването. Допуснатото процесуално нарушение не е съществено, защото не нарушава процесуалните права на подсъдимите и на останалите страни по делото, но е показател за недобра професионална работа.

Върховният касационен съд, на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 от НПК

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА присъда № 31 от 28.11.2024 г. по в.н.о.х.д. № 900/ 2024 г. на
Софийския апелативен съд, н.о., III. състав.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: Членове: 1. 2.